

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти
денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня інженерних
та інженерно-педагогічних спеціальностей

Електронний ресурс

Рецензенти:

Вікторія Кулешова – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітніх технологій та охорони праці Бахмутського навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Юлія Бобрикова – канд. пед. наук, доцент кафедри освітніх технологій та охорони праці Бахмутського навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 11 від 25 червня 2025 року)*

I 66 **Інноваційні** технології та педагогічне проектування в професійній освіті :
методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни для здобувачів
вищої освіти денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня
інженерних та інженерно-педагогічних спеціальностей [Електронний ресурс] / уклад.
В. В. Мальована, А. М. Антонова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 26 с.)

Методичні вказівки для виконання контрольних робіт з дисципліни «Інноваційні технології та педагогічне проектування в професійній освіті» спрямовані на створення умов по ефективній організації практичних занять з дисципліни у здобувачів вищої освіти спеціальності 15 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Їх опрацювання надасть змогу практично опанувати інноваційними технологіями, які є найбільш поширеними у діяльності педагогів.

Видання рекомендовано здобувачам вищої освіти спеціальності 15 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», а також може бути корисним науково-педагогічним працівникам.

УДК 378:001.895(075.5)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2025

© Мальована В. В., Антонова А. М., уклад., 2025

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Інноваційні технології та педагогічне проектування в професійній освіті» є формування у здобувачів готовності працювати в мультидисциплінарному та мультинаціональному середовищі; здатності до самостійної пізнавальної роботи, постійного оновлення своїх знань, само актуалізації; здатності до проектування інноваційних технологій навчання і виховання майбутніх фахівців у залежності від поставлених цілей, розроблення стратегічної і тактичної програм упровадження новацій у власну діяльність, а також проведення їхньої експертизи.

Завдання дисципліни:

- формування здатності щодо врахування інноваційних тенденцій розвитку світи у власній професійній діяльності;
- формування інноваційної культури;
- розвиток здатностей особистості, які сприяють активізації їхньої інноваційної діяльності в освіті.

Загальний обсяг часу на вивчення дисципліни «Інноваційні технології та педагогічне проектування в професійній освіті» становить 90 год., у тому числі аудиторні заняття – 30 годин, самостійна робота – 60 годин;

На заняттях організується детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формуються необхідні компетентності шляхом виконання відповідно поставлених завдань. При цьому активно використовуються інноваційні технології навчання.

У структурі заняття домінує самостійна робота здобувачів, яка виступає каналом самоудосконалення майбутнього фахівця у галузі освіти.

У процесі підготовки до занять здобувачі самостійно відпрацьовують навчальну, методичну та наукову літературу, що дозволяє їм навчитись критично оцінювати різні джерела знань, робити обґрунтовані висновки.

Глобалізаційні тенденції у розвитку освіти

Рубіж другого і початок третього тисячоліття співпав із глобальною трансформацією суспільства, що підтвердило традиційну для цього стану тенденцію до існування кардинальних суспільних змін у цей період. На перетині XX та XXI століть глобалізаційні процеси означились в економічній, політичній, культурній та інших сферах. В епіцентрі цих подій знаходиться і освіта, як така, що виступає базою їх розвитку.

Згідно сучасних підходів – глобалізація (від франц. «global» – всесвітній, загальний; від лат. «Globus» – куля) характеризує ситуації змін всіх сторін життя суспільства під впливом загальносвітової тенденції до взаємозалежності та відкритості. Вважається, що вона виникла у результаті таких тенденцій суспільного розвитку як інтенсифікація інтернаціональних фінансових потоків, формування транснаціональних економіки та політики, усвідомлення всеосяжних проблем сучасності.

Моделі глобальної освіти

Глобальна освіта – це один із нових напрямів розвитку сучасної педагогічної теорії та практики, що ґрунтується на необхідності підготовки того, хто навчається, до життя в умовах швидкозмінного та інтегрованого світу. Останній розвивається в умовах наростаючих проблем і криз, які стосуються усього людства.

При цьому глобальна освіта орієнтується на:

- актуалізацію прав, свобод та ідеалів людини;
- подолання зниження інтересу до освіти;
- пошук найбільш ефективних методик та технологій відбору і трансляції знань в умовах інформаційного вибуху;
- освоєння якісно нового етапу ліквідації неписьменності, пов'язаного зі зміною її критеріїв, які тепер окрім уміння читати та писати передбачають необхідність ще й розуміння результатів навчальної діяльності;
- створення системи безперервної освіти як однієї з умов повноцінного використання людських ресурсів.
- Означені орієнтири суттєво вплинули на мету глобальної освіти, яка передбачає подолання:
 - розділення світу на протиборчі угруповання, що приводять до озброєних конфліктів у різних регіонах;
 - розладу між людиною та природою, що загрожує екологічною катастрофою;
 - роздвоєності людської свідомості і душі.

Реалізація цих завдань передбачає застосування інтеграційного навчання, заснованого на поєднанні існуючого змісту освіти з проблемами виживання людства. Дане об'єктивне та необхідне доповнення виступає одним із критеріїв якості сучасної освіти.

У свою чергу втілення інтеграційного навчання ґрунтується на таких принципах глобальної освіти як:

- педоцентризм: передбачає орієнтацію на особистість тих, хто навчається;
- когерентність: забезпечується через органічну єдність усіх компонентів освітянського процесу;
- неперервність: реалізується через створення умов для розкриття творчого потенціалу особистості протягом усього життя;
- холістичність: забезпечує цілісність сприйняття людиною світу;
- інтегративність: полягає у доповненні змісту освіти глобальними проблемами людства;
- технологічність: виступає засобом, що гарантує формування активної особистості, яка успішно адаптується до умов глобального середовища.

Глобальна освіта передбачає вирішення ряду глобальних завдань, серед яких:

- розвиток культурної свідомості особистості;
- підвищення міжкультурної компетентності;
- інтернаціоналізація виховного процесу;
- розвиток уявлень про світ як взаємозалежну екосистему;
- створення оптимальних умов для самоідентифікації, соціальної адаптації особистості.

Глобалізація освіти відчутно змінює життя вищої школи. Міжнародна взаємодія стає пріоритетним напрямом її розвитку й здійснюється сьогодні через:

- розширення контактів при підготовці фахівців (участь в конференціях, симпозіумах, семінарах, ярмарках, обмін студентами; стажування викладачів, читання лекцій; організація практики та ін.);

- створення інтернаціональних типових освітніх програм, що мають на меті подальший розвиток і вдосконалення підготовки спеціалістів;

- обмін навчально-методичною літературою і нормативною документацією;

- розробку заходів щодо формування єдиного міждержавного інформаційно-аналітичного центру;

- створення універсальних навчальних планів, що дозволяють здійснювати взаємний обмін студентами, магістрантами, аспірантами;

- організацію бази виробничої практики студентів;

- стажування викладачів та навчання студентів по програмам взаємообміну;

- розробку і реалізацію програм сумісних наукових досліджень.

Реалізація глобальної освіти може здійснитись за умови формування принципово іншої системи освоєння дійсності, сприяючої становленню концептуальної цілісної картини світу в свідомості особистості. При цьому виявлення і сприйняття культурних універсалій, що забезпечують глобальну перспективу процесу викладання, органічно пов'язані з ідеями гуманізації та гуманітаризації освіти. Дієвим каналом реалізації цих завдань виступає інноваційна культура педагога як така, що забезпечує виховання вільної творчої особистості, здатної ухвалювати конструктивні рішення та усвідомлювати відповідальність за долю світу. Її реалізація дозволяє:

- поставити особистість у центр навчально-виховного процесу;

- сформувати в особистості здібність до об'єктивної оцінки явищ дійсності, самостійного аналізу подій і фактів;

- здійснити цілеспрямовану орієнтацію особистості в світі;

- сформувати інтелектуальні властивості особистості на основі ідей розвиваючого навчання.

Отже, глобалізаційні тенденції розвитку суспільства спричинили появу глобальної освіти, яка у свою чергу затребувала для реалізації нових цілей фахівця педагогічної галузі, який досконало володіє інноваційними технологіями.

Тема № 1

Аналіз особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти у сучасних умовах

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти; сформувати уміння щодо проведення форумних занять та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст

1.1. Особливості інноваційного розвитку педагогічної освіти.

1.2. Порівняльна характеристика інноваційного та традиційного занять.

1.3. Організація та проведення форуму за темою «Сучасна інноваційна освіта: необхідність чи данина педагогічній моді»?

Основні терміни і поняття: інновація, інноваційна освіта, інноваційна технологія.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Інновація має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях: форма організації інноваційної діяльності; сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти; зміни в освітній практиці; комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі технології, наукових досліджень; результат інноваційного процесу.

Інноваційна освіта – система ідей, головною метою яких є збереження і розвиток творчого потенціалу людини.

Інноваційну педагогічну технологію будемо розуміти як цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів (І.Дичківська).

Інноваційна культура як новоутворення сучасної освіти

Входження України у світове співтовариство відбувається в умовах посилення глобалізаційних впливів, стрімкого зростання інформаційних потоків, активного оновлення виробничих технологій на інноваційній основі. Ці процеси спричинили появу нового феномена – «інноваційна культура». Як свідчить світова практика, саме рівень її сформованості у сучасного фахівця значною мірою визначає результативність професійної діяльності. Відомо, що до 70% зростання валового виробничого продукту держав-лідерів дають саме новітні технології, тому формування інноваційної культури фахівців визнається сьогодні у числі проблем загальнонаціонального масштабу.

Свідченням міжнародної уваги до даного питання є підготовка країнами-членами Євросоюзу таких документів, як «Меморандум про інновації» та «План першочергових заходів щодо інновацій в Європі», в межах яких визначено основні підходи щодо її формування. У цьому ж контексті слід розглядати і Хартію інноваційної культури, підписану діячами науки, культури, освіти, представниками суспільних організацій, органів державної влади Росії, де системно визначено концептуальні підходи до її розвитку. Закон «Про пріоритетні напрями інноваційної

діяльності в Україні» започаткував розвиток цього питання й на вітчизняних наукових теренах.

Визначення сутності поняття «інноваційна культура» розпочнемо з аналізу його основних складових. Поняття «культура» має глибокі історичні корені, початок яких знаходиться ще в античності. Саме тоді людина означила ним способи оброблення землі. Але латинський переклад поняття тлумачиться не лише як обробка, але і як виховання, і як освіта, і як розвиток, і як шанування. Такий широкий смисловий діапазон спричинив у подальшому поширення його майже на всі сфери людської діяльності. Починаючи з кінця XIX століття, воно одне з тих, інтерес до якого стрімко зростає. Спеціалісти відмічають, якщо з 1871 по 1919 роки існувало лише сім визначень культури, то вже з 1921 по 1950 – їх кількість збільшилась до 157 варіантів. Ряд дослідників схиляється до думки, що сьогодні нараховується до 500 його трактувань, а деякі вчені вважають, що ця цифра сягає більше тисячі.

Друга складова аналізуемого поняття – «інновація» вперше з'явилася в дослідженнях культурологів у XIX столітті й означала введення деяких елементів однієї культури в іншу. Слово має латинське походження і у перекладі означає – оновлення, зміна, введення чогось нового.

На початку XX століття сформувалася нова область знання – наука про нововведення, у рамках якої почали вивчатися закономірності технічних нововведень у сфері матеріального виробництва. Наука про нововведення – інноватика – виникла як віддзеркалення потреби фірм у діяльності по розробці та впровадженню нових послуг, ідей. У 30-і роки у США з'явилися терміни «інноваційна політика фірми» та «інноваційний процес». Розвиток педагогічної інноватики пов'язаний із виникненням суперечності між наявною потребою у швидкому інноваційному розвитку освіти та невмінням педагогів його забезпечити.

Завдання № 1.

Провести аналіз особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти у сучасних умовах. У процесі аналізу здобувачі роблять короткі записи у конспектах.

Завдання № 2.

Провести порівняльну характеристику інноваційного та традиційного занять. Результати роботи занести у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика традиційного та інноваційного занять

№ з/п	Традиційне заняття	Інноваційне заняття
1	2	3
1.	Надає змогу ознайомитись з особливостями професійної діяльності	
2.	Реалізує суб'єкт-об'єктну модель діяльності	
3.	Переважає пасивне засвоєння інформації	
4.	Спирається на досвід викладача	
5.	Зосередження ведеться на знаннях та навичках професійної діяльності	

1	2	3
6.	Не завжди увага фокусується на професійних якостях фахівця	
7.	Не завжди створює умови для самоаналізу власних професійних якостей	
8.	Може проходити беземоційно, сухо	

Завдання № 3.

Провести педагогічний форум за темою «Сучасна інноваційна освіта: необхідність чи данина педагогічній моді»? Для цього формуються дві команди лідерів (по 2-3 чол. кожна), які представляють протилежні напрямки розвитку сучасної освіти: традиційний та інноваційний. Після підготовки, вони називають позитивні аргументи відповідно до того, що інновації не що інше, як данина педагогічній «моді» (перша команда лідерів) та необхідність (друга команда лідерів). При цьому вони закликають інших учасників приєднатись до їхніх рядів. Кожен з учасників висловлює свою позицію і приєднується до відповідного напрямку. Викладач підводить підсумки форуму.

Тема № 2

Діагностика рівня розвитку інноваційної культури педагога

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей діагностики рівнів розвитку інноваційної культури майбутніх фахівців педагогічної галузі та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст заняття

2.1. Інноваційна культура як новоутворення сучасної освіти.

2.2. Суть інноваційної культури педагога.

Основні терміни і поняття: інноваційна культура, інноваційна культура педагога, функції інноваційної культури педагога.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Інноваційна культура, як поняття, знаходиться у стадії методологічного становлення. Зокрема, ведуться активні пошуки її місця у культурній ієрархії. Так, одними дослідниками вона розглядається як особлива форма людської культури, що передбачає тісний зв'язок з іншими її формами (О.Попова), в розумінні інших – виконує роль захисного фільтра для культури загальної (О.Козлова, Р.Милenkова); іноді її розуміють як область духовного життя людини (Л.Холодкова).

Інноваційна культура педагога – це інтегральне особистісне новоутворення, що включає спрямованість на інноваційну діяльність, інноваційну компетентність та інноваційну активність як результат інтенсивності застосування інноваційних підходів у педагогічній практиці.

Визначимо *функції* інноваційної культури педагога:

- світоглядна: полягає у формування інноваційного світогляду фахівця;

- селекційна: полягає у відборі педагогічних інновацій, які найбільш ефективно впливають на результати педагогічного процесу;
- креативна: передбачає розвиток креативних якостей фахівця як однієї з головних умов створення педагогічних інновацій;
- перетворювальна: забезпечує заміну застарілих стереотипних підходів щодо організації навчальної та виховної діяльності на інноваційні;
- аналітична: дозволяє викладачу на основі рефлексивної діяльності визначити відповідність стану власних педагогічних можливостей запитам сьогодення щодо інноваційної організації педагогічного процесу.

Поняття інноваційної культури фахівців педагогічної галузі, її структура, функції та принципи формування

Поява у культурогенезі інноваційної культури явище закономірне та історично детерміноване. Так В. Розін, досліджуючи шляхи вертикального розвитку культури, виявив, що зміни в ній відбуваються тоді, коли індивід вичерпує всі свої можливості мислити і діяти звичним способом. Сучасний етап розвитку суспільства спричинив появу саме такого прецеденту. Лозунг Ф. Бекона «Знання – сила», який декілька століть відображав мету освітньої діяльності, трансформувався зараз у новий – «Мислення – сила». Інноваційна культура стає базовою основою успішної діяльності особистості, оскільки забезпечує можливості з її самореалізації та адаптації в швидкоплинних та інформаційно насичених умовах сучасності.

Інноваційна культура педагога – це інтегральне особистісне новоутворення, яке, виступаючи складовою його інноваційного потенціалу, проявляється через спрямованість на інноваційну діяльність, інноваційну компетентність та інноваційну активність, які формуються через гармонійне поєднання педагогічної та фахової спеціалізацій. Саме інновації в фаховій галузі стають основою проектування інноваційних педагогічних технологій.

Спрямованість на інноваційну діяльність визначається мотивацією педагога до втілення інновацій в освітній процес.

Інноваційна компетентність виступає характеристикою здатності педагога до реалізації інноваційної діяльності через сформованість відповідних знань, умінь та особистісних якостей.

Визначення структури інноваційної компетентності фахівця ґрунтується на акмеологічному підході, втіленням основ якого у освіту займається нова галузь – педагогічна акмеологія. Педагогічна акмеологія – це наука про шляхи досягнення професіоналізму в праці педагога. Виходячи з її напрацювань, до складу інноваційної компетентності включено компетенції, які гарантують досягнення акмеологічних вершин у професії. Серед них аксіологічна (ціннісна), процесуально-діяльнісна, дослідницько-рефлексивна, валеологічна та творча. Саме вони складають акмеологічне ядро особистості.

Однак з поля зору випала така специфічна ознака інноваційної культури фахівців як діяльність по організаційній роботі щодо втілення та розповсюдження інновацій. Виходячи з ідеї холізму (цілісності) та специфіки питання, до складу інноваційної компетентності педагога вводиться й організаційно-упроваджувальна компетенція.

Під *інноваційною активністю* педагога будемо розуміти інтенсивність його інноваційної діяльності. Зовнішньою характеристикою активності виступає інноваційна поведінка особистості. Вона має місце при проведенні викладачем технічних дисциплін теоретичних та практичних занять, виховних заходів тощо на інноваційній основі.

Рівень розвитку інноваційної культури фахівця напряму пов'язаний з його готовністю до інноваційної діяльності. Досягти її можливо через проходження ряду етапів (В. Сластьонін, Л. Подимова).

Перший етап – розвиток творчої індивідуальності педагога, формування здатності виявляти, формулювати, аналізувати та вирішувати творчі педагогічні завдання, а також розвиток загальної технології творчого пошуку.

Другий етап – оволодіння основами методології наукового пізнання педагогічного дослідження, введення в інноваційну педагогіку.

Третій етап – освоєння технологій інноваційної діяльності.

Четвертий етап – практична робота на експериментальному майданчику по втіленню нововведень у педагогічний процес, здійснення корекції, відстеження результатів експерименту, самоаналіз діяльності.

Завдання № 1.

Здобувачам необхідно за 5-бальною шкалою провести самооцінку параметрів сформованості у них інноваційної компетентності на початку вивчення дисциплін (табл. 1.2). На поточному занятті за результатами роботи слід провести самоаналіз отриманих результатів та визначити шляхи самовдосконалення трьох найменш сформованих параметрів. У подальшому цю ж роботу слід провести після вивчення дисципліни та зробити висновки щодо отриманих змін.

Таблиця 1 2

Самооцінка інноваційної компетентності майбутнього інженера-педагога

Параметри	Результати самооцінки	
	На початку вивчення дисципліни	Після вивчення дисципліни
1	2	3
Сформованість інноваційного світосприйняття		
Сформованість уявлення щодо доцільності запровадження у інженерно-педагогічну практику нововведень		
Сформованість інтересу до управління навчальним процесом на основі інноваційних технологій		
Сформованість ціннісного відношення до інноваційного досвіду інших педагогів		
Сформованість ціннісного відношення до власної інноваційної діяльності		
Сформованість мотивації до інноватизації педагогічної діяльності		

1	2	3
Знання законодавчої та нормативної бази розвитку інноваційної діяльності в освіті		
Знання синергетичних основ розвитку педагогічних процесів		
Сформованість готовності до реалізації інноваційної діяльності		
Сформованість інтересу до проектування занять на основі інноваційних технологій		
Знання основ педагогічної інноватики		
Знання методів вирішення евристичних задач		
Знання інноваційних методів та прийомів організації комунікативної діяльності		
Уміння по проектуванню навчальних тренінгів для спецдисциплін		
Уміння по проектуванню ділових ігор для спецдисциплін		
Уміння по проектуванню навчальних кейсів для спецдисциплін		
Уміння по розробці портфоліо		
Сформованість бажання до удосконалення результатів інноваційної діяльності через застосування рефлексивних технологій		
Уміння по застосуванню рефлексивних технологій у інженерно-педагогічній діяльності		
Сформованість сприйняття здоров'я учнів як найвищої цінності		
Сформованість сприйняття власного здоров'я як головної цінності		
Знання основ здоров'язберігаючих технологій		
Сформованість ціннісного відношення до творчої діяльності як основи інноватизації педагогічного процесу		
Здатність до креативного мислення		
Знання критеріальної бази оцінки педагогічних інновацій		
Знання організаційних основ упровадження інновацій у педагогічний процес		
Уміння щодо розробки стратегічного плану упровадження інновацій у власну діяльність		
Уміння щодо розробки оперативного плану упровадження інновацій у власну діяльність		

Завдання № 3.

Провести самоаналіз сформованості інноваційної культури кожним здобувачем за складовими: спрямованість на інноваційну діяльність, інноваційні компетентність та активність. Зробити висновок за результатами проведеної роботи на намітити шляхи щодо вдосконалення інноваційної культури.

Тема № 3

Застосування евристичних методів рішення творчих задач у процесі проведення навчальних тренінгів, ділових ігор та опрацювання кейсів

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо сутності евристичних методів рішення творчих задач; сформувати уміння щодо їх застосування у процесі

проведення навчальних тренінгів, ділових ігор та опрацювання кейсів та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст заняття:

3.1. Поняття педагогічної евристики.

3.2. Евристичні методи рішення творчих задач.

3.3. Застосування евристичних методів рішення творчих задач у процесі проведення навчальних тренінгів, ділових ігор та опрацювання кейсів.

Основні терміни і поняття: педагогічна евристика, евристичні методи рішення творчих задач, навчальний тренінг, ділова гра, кейс.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Сучасні інноваційні тенденції розвитку освіти активізували застосування евристичних підходів у навчально-педагогічній діяльності, що спонукало до загострення уваги до такої наукової галузі як евристика. *Евристика* (від грецьк. – «виявляю, відшукую, відкриваю») – наука, що вивчає закономірності побудови нових дій у новій ситуації, тобто організацію продуктивних процесів мислення, на основі яких здійснюється інтенсифікація процесу генерування ідей (гіпотез) і послідовне підвищення їх ймовірності та достовірності.

Завдання № 1.

Провести систематизацію евристичних методів рішення творчих задач. У процесі її проведення студенти заповнюють табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Евристичні методи рішення творчих задач

№ з/п	Назва методу	Суть методу
1.		
2.		

Сучасні інноваційні тенденції розвитку освіти активізували застосування евристичних підходів у педагогічній діяльності, що спонукало до загострення уваги до такої наукової галузі як евристика. *Евристика* (від грецьк. – «виявляю, відшукую, відкриваю») – наука, що вивчає закономірності побудови нових дій у новій ситуації, тобто організацію продуктивних процесів мислення, на основі яких здійснюється інтенсифікація процесу генерування ідей (гіпотез) і послідовне підвищення їх ймовірності та достовірності.

З самого зародження евристики разом із аналізом процесів евристичної діяльності досліджувалися і можливості цілеспрямованого навчання цієї діяльності. Таким чином почали формуватись зв'язки евристики з педагогікою. Результатом цих процесів стала поява нового наукового напрямку – педагогічної евристики. У колі її завдань – розгляд на новому рівні питань організації розумової діяльності у процесі навчання. При цьому йде активний пошук шляхів відповіді на питання: «Як навчати евристичній діяльності?».

Евристична діяльність здійснюється на основі евристичних правил, евристичних операцій і стратегій, заснованих на правдоподібних міркуваннях.

Евристичні правила є свого роду рекомендаціями до вибору можливої дії в умовах альтернативного пошуку.

Евристичними операціями є розумові дії, результатом яких стає евристичне знання (аналогія, узагальнення, синтез, аналіз та ін.).

Вся евристична діяльність по знаходженню рішення формує *евристичну стратегію*, якій притаманні елементи формальної логіки у вигляді доказових міркувань.

Завдання № 2.

Застосувати евристичні методи рішення творчих задач у процесі реалізації інноваційних технологій. Для цього здобувачів розподіляються на малі групи, кожній з яких викладач пропонує певний евристичний метод рішення творчих задач та певну інноваційну технологію. Після виконання завдання модератори малих груп презентують результати роботи.

Тема № 4

Розроблення стратегічної та тактичної програм упровадження інноваційних технологій навчання у педагогічну діяльність

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей розробки стратегічної та тактичної програм упровадження інноваційних технологій навчання у педагогічну діяльність, розробки програми проведення педагогічної рефлексії за результатами упровадження інноваційних технологій та проектування портфоліо викладача.

Зміст заняття:

- 4.1. Особливості впровадження інноваційних технологій.
- 4.2. Проектування портфоліо викладача.
- 4.3. Розроблення стратегічної та тактичної програм упровадження інноваційних технологій в освітній процес.
- 4.4. Експертиза освітніх інновацій.

Основні терміни і поняття: тактична програма, рефлексія, міжособистісна рефлексія, індивідуальна рефлексія, експертиза освітніх інновацій.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Стратегічна програма упровадження інновацій у власну діяльність – визначається як система взаємопов'язаних між собою завдань, визначених метою інноваційного розвитку педагогічного процесу, яка передбачає строки, порядок і послідовність втілення певної інновації.

Тактична програма упровадження інновацій у власну діяльність – це система конкретних заходів щодо реалізації завдань стратегічної програми.

Експертиза освітніх технологій – це, по-перше, підтвердження того, що розробка є дійсно технологією, по-друге, установлення переваг даної технології над іншими, аналогічними.

Завдання 1. Проведіть критичний аналіз запропонованого варіанту електронного портфоліо викладача (табл. 1.4). Визначте позиції, які Ви вважаєте зайвими, або додайте ті, які, з Вашої точки зору, є необхідними.

Електронний портфоліо викладача

№ з/п	Одиниця аналізу	Зміст одиниці аналізу		
1	2	3		
Загальні відомості				
1.	П.І.Б.			
2.	Рік народження			
3.	Освіта (спеціальність і кваліфікація по диплому)			
4.	Вчене звання, № диплому			
5.	Вчений ступінь, № диплому			
6.	Трудовий стаж роботи			
7.	Педагогічний стаж роботи			
8.	Педагогічний стаж роботи в даному навчальному закладі			
9.	Професійні інтереси			
10.	Хобі			
11.	Контактна адреса			
12.	Урядові нагороди			
13.	Грамоти			
15.	Подяки			
16.	Дипломи різних конкурсів			
Результати педагогічної діяльності				
1.	Якість успішності, %			
	з дисципліни _____			
2.	з дисципліни _____			
3.	з дисципліни _____			
4.	з дисципліни _____			
5.	Кількість студентів, що підготовлені до участі у олімпіадах (вказати рівень)			
6.	Кількість студентів, що перемогли у олімпіадах (вказати рівень)			
7.	Кількість студентів, що підготовлені до участі у конкурсах (вказати рівень)			
8.	Кількість студентів, що перемогли у конкурсах (вказати рівень)			

1	2	3	4	5
9.	Кількість робіт, виконаних під моїм керівництвом, шт.			
	магістерських проектів			
	дипломних проектів			
<i>Науково-методична діяльність</i>				
1.	Кількість наукових розробок, шт.			
	підручники			
	посібників			
	статей			
	тез доповідей			
	статей, написаних зі студентами			
	тез доповідей, написаних зі студентами			
	наукових робіт студентів			
2.	Кількість методичних розробок, шт.			
3.	Тематика наукових досліджень			
4.	Використання освітніх інновацій			
5.	Участь у конкурсах (вказати рівень)			
6.	Участь у наукових семінарах			
7.	Проведення майстер-класів			
<i>Позанавчальна діяльність</i>				
1.	Кількість позанавчальних заходів, шт.			
	бесід			
	екскурсій			
2.	Ведення гуртка			
3.	Ведення факультативу			
	<i>Навчально-матеріальна база з дисципліни</i>			
1.	Забезпеченість навчальною літературою, %			
2.	Забезпеченість методичною літературою, %			
3.	Наявність електронно-методичного комплексу			
4.	Забезпеченість технічними засобами навчання, %			
5.	Забезпечення лабораторним устаткуванням, %			
<i>Оціночна діяльність</i>				
1.	Самооцінка моїх досягнень (за 5-бальною шкалою)			
	Педагогічна діяльність			
	Науково-методична діяльність			
	Позанавчальна діяльність			
	Навчально-матеріальна база з дисципліни			
2.	Оцінка адміністрації щодо досягнень (за 5-бальною шкалою)			
	Педагогічна діяльність			
	Науково-методична діяльність			
	Позанавчальна діяльність			
	Навчально-матеріальна база з дисципліни			
3.	Оцінка колег щодо досягнень (за 5-бальною шкалою)			
	Педагогічна діяльність			
	Науково-методична діяльність			
	Позанавчальна діяльність			
	Навчально-матеріальна база з дисципліни			
4.	Оцінка студентів (за 5-бальною шкалою)			
	Рівень доступності подання навчального матеріалу			
	Рівень доброзичливості у відносинах			

Завдання № 2. Розробіть стратегію програму втілення інновацій у власну діяльність (табл. 1.5). Скористуйтеся досвідом, отриманим під час педагогічної практики.

Таблиця 1.5

Структура стратегічної програми упровадження педагогічних інновацій

№ з/п	Сутність завдання по упровадженню інновації	Розкриття змісту завдання	Термін виконання
1.	Обґрунтування необхідності упровадження інновації у педагогічний процес		
2.	Опис сутності інновації		
3.	<i>Розробка наукового апарату дослідження:</i>		
	Мета втілення інновації		
	Завдання по досягненню мети		
	Гіпотеза дослідження		
	Об'єкт та предмет дослідження		
	Методи дослідження		
4.	Розробка методичного забезпечення для втілення інновації		
5.	Визначення етапів упровадження інновації		
6.	Визначення критеріїв та показників ефективності інновації		
7.	Проведення експериментальних заходів та оформлення результатів дослідження інноваційної діяльності		

Завдання №3. Розробіть тактичну програму упровадження інновацій використовуючи табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Тактична програма упровадження інновацій

№ з/п	Етапи упровадження	Методи реалізації	Засоби реалізації	Проміжні результати	Строки	Прим.
1.	Етап №1					
2.	Етап № 2					
3.	Етап № n					

Завдання № 4. Проведіть експертизу інноваційних технологій навчання на основі аналізатора для оцінки педагогічних інновацій, який наведено у табл. 1.7. В якості технологій використати ті, які активно застосовують у процесі педагогічної діяльності педагога ЗВО або місця педагогічної практики.

Таблиця 1.7

Аналізатор для оцінки педагогічних інновацій (за І. Підласим)

Питання для оцінки педагогічної інновації	Відповіді на питання	
	так	ні
1	2	3
Чи відповідає інновація реаліям сучасності?		
Чи може вона викликати позитивні зміни?		
Чи відповідає інновація вимогам наукового узагальнення?		
Чи істотний в ній авторський вплив?		
Чи присутнє в ній нове, унікальне, неповторне?		
Чи спростовує технологія традиційну парадигму?		

1	2	3
Чи сприяє вирішенню виховних задач?		
Чи націлена на розвиток тих, хто навчається?		
Сприяє гуманізації навчально-виховного процесу?		
Націлена на індивідуально-розвиваюче навчання?		
Націлена на продуктивне навчання?		
Націлена на співпрацю?		
Не погіршує здоров'я тих, хто навчається?		
Сприяє збільшенню обсягу знань?		
Сприяє формуванню умінь, навичок?		
Сприяє міцності засвоєння?		
Сприяє поліпшенню самооцінки тих, хто навчається?		
Надає кращі можливості для стимулювання?		
Поліпшує мотивацію?		
Поліпшує кількість і якість продукту?		
Віддає перевагу результату, а не процесу?		
Задовольняє інтереси того, хто навчається?		
Спирається на можливості того, хто навчається?		
Спирається на добре спроектовану діяльність?		
Збільшує число "Так-реакцій"?		
Розвиває партнерські відносини?		
Формує "ресурс успіху"?		
Балансує раціональні й емоційні компоненти?		
Сприяє зміцненню власних цілей того, хто навчається?		
Вимагає створення нових умов?		
Вимагає кардинальних перетворень процесу?		
Передбачає незалежне тестування?		
Вимагає великих витрат?		
Посильна педагогу середньої кваліфікації?		

Тема № 5

Розроблення програми проведення педагогічної рефлексії за результатами впровадження інноваційних технологій

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей рефлексії за результатами інноваційної діяльності та сформувати здатність до її проведення.

Основні терміни і поняття: рефлексія, інноваційна діяльність, карта рефлексивної діяльності.

5.1. Суть рефлексії за результатами інноваційної діяльності.

5.2. Розроблення програми проведення педагогічної рефлексії за результатами упровадження інноваційних технологій

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Поняття «*рефлексія*» (від лат. *reflexio* – «повернення назад») спочатку виникло у філософії, де означало процес роздуму людини про те, що відбувається в її власній свідомості. Аналізуючи відмінності у підходах до проблеми, слід зазначити наявність сьогодні двох філософських традицій у трактуванні процесів рефлексії: рефлексія свідомості; рефлексія міжособистісної взаємодії.

Рефлексія – це не просто знання чи розуміння суб'єктом себе, але й виявлення того, як інші знають і розуміють «рефлексуючого», його особисті якості, емоційні реакції, когнітивні (пов'язані з пізнанням) уявлення.

Шляхами формування рефлексії майбутнього педагога на першому етапі є період навчання у ЗВО. За цих умов рефлексія формується наступним чином:

1. Здобувачам у кінці інноваційного заняття пропонується самим скласти питання, використовуючи які, вони змогли б оцінити власну діяльність на ньому.
2. Здобувачам пропонується анкетне опитування щодо самоаналізу діяльності на інноваційному занятті.

Рефлексивні технології як основа коригування інноваційної діяльності в освіті

Інноватизація педагогічної освіти спричинила до перегляду усіх психологічних механізмів діяльності педагога, у числі яких і рефлексивна діяльність. Сьогодні необхідне нове покоління викладачів, які регулярно осмислюватимуть свою діяльність, усвідомлюватимуть її результати через наявність сформованих компетенцій щодо рефлексії. Активізація позиції рефлексії в інноваційній діяльності педагога пов'язана і з його орієнтацією на саморозвиток. Джерелом цього процесу виступає система усвідомлюваних педагогом суперечностей у педагогічній діяльності. Для їх вирішення необхідно створювати такі ситуації, які актуалізували б позицію рефлексії, формували позитивне самосприйняття, стимулювали процеси самоствердження.

У *теоретичному розумінні* рефлексія виступає як форма активного переосмислення людиною того або іншого змісту індивідуальної свідомості, діяльності, спілкування.

У *практичному сенсі* рефлексія розглядається як здібність людини до самоаналізу, осмислення і переосмислення своїх наочно-соціальних відносин з навколишнім світом і є необхідною складовою частиною розвиненого інтелекту.

Поняття «*рефлексія*» (від лат. *reflexio* – «повернення назад») спочатку виникло у філософії, де означало процес роздуму людини про те, що відбувається в її власній свідомості. Аналізуючи відмінності у підходах до проблеми, слід зазначити наявність сьогодні двох філософських традицій у трактуванні процесів рефлексії:

- рефлексія свідомості;
- рефлексія міжособистісної взаємодії.

Рефлексія, як вона розуміється у філософії, є певна акція, спрямована на усвідомлення власних дій людини. Зважаючи на це, рефлексія має досягнення ясності у ставленні людини до себе і світу з тим, щоб визначитись зі стратегію своєї поведінки.

Завдання № 1. Проведіть самоаналіз Вашої діяльності на будя-якому занятті інноваційного характеру. Заповніть табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Карта самоаналізу діяльності на практичному занятті

№ з/п	Рефлексивне питання	Варіанти відповіді	
		так	ні
1.	Чи були створені умови для активізації мисливної діяльності?		
2.	Чи виникало бажання бути активним на занятті?		
2.	Чи спонукало заняття до формування певних професійних якостей?		
3.	Чи використовувались на занятті методи групової роботи?		
4.	Якщо на занятті передбачалась групова робота, чи змогли Ви самореалізуватись у команді?		
5.	Чи хотілось би Вам, щоб наступне заняття проходило у такій же формі?		

Для якісної оцінки результатів дайте відповіді на питання: «Чому?», «Що для цього треба зробити?», «Яким чином?» і т.д.

Завдання № 2. Опанувати рефлексивною культурою майбутній інженер-педагог може і під час проведення аналізу діяльності викладачів. Така форма розвитку рефлексії можлива за умови бажання самих викладачів застосувати карти аналізу їх діяльності. Ця робота потребує відповідної культури взаємодії і виступає водночас і виховним заходом. Проведіть кількісну оцінку діяльності викладача, який втілює в освітній процес інноваційні технології (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Карта кількісної оцінки діяльності викладача

П.І.Б. викладача _____
Тема заняття _____
Форма заняття _____

№з/п	Оціночна позиція	Варіанти оцінки				
		1	2	3	4	5
1.	Рівень доступності викладання матеріалу					
2.	Сформованість мотивації до навчання					
3.	Активізація діяльності на занятті					
4.	Можливість прояву творчих здібностей					
5.	Застосування інноваційних технологій					
6.	Сформованість бажання для активізації подальшої самостійної роботи					

Завдання № 3.

Провести рефлексивну роботу щодо аналізу власної інноваційної діяльності під час педагогічної практики, якщо вона мала місце, скориставшись рефлексивною картою інноваційної діяльності (табл. 1.10).

Рефлексивна карта інноваційної діяльності

Тема № 6

1. *Доповніть відповідь:* «Наука, що вивчає закономірності побудови нових дій у новій ситуації, тобто організацію продуктивних процесів мислення, на основі яких здійснюється інтенсифікація процесу генерування ідей (гіпотез) і послідовне підвищення їх ймовірності, називається _____».

2. *Визначте групу евристичних методів рішення творчих задач:*

а) метод мозкового штурму, синектика, метод контрольних питань, метод морфологічного аналізу, метод фокальних об'єктів, метод семикратного пошуку, метод аналогії;

б) метод мозкового штурму, синектика, метод контрольних питань, метод морфологічного аналізу, метод прикладу, метод семикратного пошуку, метод аналогії;

в) метод мозкового штурму, синектика, метод контрольних питань, метод морфологічного аналізу, метод навіювання, метод семикратного пошуку, метод аналогії.

3. *Знайдіть відповідність між початком та кінцем фраз.*

1) Фізичне здоров'я	а) визначається рівнем зростання та розвитку органів і систем організму.
2) Психічне здоров'я	б) визначається станом психічної сфери, основу якого складає духовний комфорт, що забезпечує адекватну поведінкову реакцію.
3) Моральне здоров'я	в) визначається комплексом характеристик мотиваційної та інформаційної сфер життєдіяльності, основу якого визначає система цінностей, установок і мотивів поведінки індивіда у суспільстві

4. *Доповніть відповідь:* «Здібність людини до самоаналізу, осмислення і переосмислення своїх наочно-соціальних відносин з навколишнім світом називається _____».

5. *Визначте сутність індивідуальної рефлексії:*

а) віддзеркалення людиною своєї внутрішньої психічної діяльності, психічних якостей і станів та усвідомлення того як вона сприймається іншими людьми;

б) процес подвоєного, дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного, змістом якого виступає взаємовідтворення особливостей один одного;

в) рефлексія, яка виявляється у ході вирішення різного роду завдань і полягає у здатності аналізувати різні способи рішення, знаходити раціональніші, неодноразово повертатися до умов завдання.

6. *Визначте сутність інтелектуальної рефлексії:*

а) рефлексія, яка виявляється у ході вирішення різного роду завдань і полягає у здатності аналізувати різні способи рішення, знаходити раціональніші, неодноразово повертатися до умов завдання;

б) процес подвоєного, дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного, змістом якого виступає взаємовідтворення особливостей один одного;

в) віддзеркалення людиною своєї внутрішньої психічної діяльності, психічних якостей і станів та усвідомлення того, як вона сприймається іншими людьми.

7. *Визначте сутність міжособистісної рефлексії:*

а) процес подвоєного, дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного, змістом якого виступає взаємовідтворення особливостей один одного;

б) віддзеркалення людиною своєї внутрішньої психічної діяльності, психічних якостей і станів та усвідомлення того, як вона сприймається іншими людьми;

в) рефлексія, яка виявляється у ході вирішення різного роду завдань і полягає у здатності аналізувати різні способи рішення, знаходити раціональніші, неодноразово повертатися до умов завдання.

8. *Доповніть відповідь:* «Форма фіксації, накопичення і оцінки індивідуальних досягнень, називається _____»

9. *Знайдіть відповідність між початком та кінцем фраз.*

1) Портфоліо документів	а) форма представлення сертифікатів, грамот, свідоцтв, які підтверджують освітні результати.
2) Портфоліо тематичний	б) форма представлення творчих робіт в одній або декількох сферах діяльності.
3) Портфоліо презентаційний	в) форма представлення досягнень особистості при працевлаштуванні, вступі у заклад освіти тощо.

Тема № 7

Глобалізаційні тенденції у розвитку освіти

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти; сформувати уміння щодо проведення форумних занять та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст

1. Особливості інноваційного розвитку педагогічної освіти.
2. Порівняльна характеристика інноваційного та традиційного занять.
3. Організація та проведення форуму за темою «Сучасна інноваційна освіта: необхідність чи данина педагогічній моді»?

Основні терміни і поняття: інновація, інноваційна освіта, інноваційна технологія.

Тема № 8

Навчальне заняття у глобалізаційних вимірах

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти; сформувати уміння щодо проведення форумних занять та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст

1. Характеристика функцій інноваційної культури інженера-педагога та принципів її формування.
2. Характеристика змісту і складових поняття «інноваційні педагогічні технології».
3. Характеристика основних підходів до класифікації педагогічних інновацій та приклади їх різновидів.

Основні терміни і поняття: інновація, інноваційна освіта, інноваційна технологія.

Тема № 9

Перспективи розвитку глобальної освіти

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти; сформувати уміння щодо проведення форумних занять та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст

1. Принципи і моделі глобальної освіти.
2. Основні показники глобалізаційної орієнтації навчального заняття.
3. Глобалізація освіти як пріоритетний напрям розвитку вищої школи.

Основні терміни і поняття: інновація, інноваційна освіта, інноваційна технологія.

Тема № 10

Моделі глобальної освіти

Мета заняття: розширити знання здобувачів щодо особливостей інноваційного розвитку педагогічної освіти; сформувати уміння щодо проведення форумних занять та вплинути на формування професійних якостей.

Зміст

1. Поняття «глобалізація»: сутність, історія появи та розвитку, розуміння особистості в глобалізованому світі.
2. Сутність змін на світовому ринку освітніх послуг в умовах глобалізації.
3. Цілі та завдання глобальної освіти.

Основні терміни і поняття: інновація, інноваційна освіта, інноваційна технологія.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : посібник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Інноваційні технології навчання у діяльності інженера-педагога: навч. посіб. для інженерів-педагогів : у 2 ч. / [Коваленко О.Е., Штефан Л.В., Лисенко С.А., та ін.] ; за ред. О.Е. Коваленко, Л.В. Штефан. – Харків : Вид-во ТОВ «Цифрова друкарня №1», 2013. – Ч.1 : Теоретичні основи. – 195 с.
3. Інноваційні технології навчання у діяльності інженера-педагога: навч. посіб. для інженерів-педагогів : у 2 ч. / [Коваленко О.Е., Штефан Л.В., Белова О.К. та ін.] ; за ред. О.Е. Коваленко, Л.В. Штефан. – Харків: Вид-во ТОВ «Цифрова друкарня №1», 2013. – Ч.2 : Практичні рекомендації. – 156 с.
4. Штефан Л. В. Інноваційні технології в освіті: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. інж.-пед. спец. / Л. В. Штефан. – Харків : Точка, 2012. – 174 с.
5. Штефан Л. В. Формування інноваційної культури майбутніх інженерів-педагогів : монографія / Л. В. Штефан. – Харків : Зебра, 2012. – 350 с.

Допоміжна

6. Авершин А. О. Історико-теоретичний аналіз проблеми розвитку креативності / А. О. Авершин, Т. В. Яковенко, М. О. Агапова // Пробл. інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Харків, 2010. – Вип. 28–29. – С. 204–208.
7. Антоненко Н.В. Педагогика ноосферного развития /Н.В. Антоненко, М.В. Ульянова. – М.: Экон.-Информ., 2007. – 220 с.
8. Бизяева А.А. Психология думающего учителя / А.А. Бизяева. – Псков : ПГПИ им.С.М.Кирова, 2004. – 216с.
9. Бойченко Т. Рівні інновацій у післядипломній педагогічній освіті / Т. Бойченко // Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – № 1. – С. 24–26.
10. Болсун С. Інноваційний підхід до формування професійного іміджу педагога в системі післядипломної освіти / С. Болсун, Н. Чипиленко // Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – № 1. – С. 27–31.
11. Борова Т. Роль коучингу в системі адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників / Т. Борова // Новий колегіум. – 2011. – №3. – С. 27–32.
12. Боса О. О. Інноваційні технології в практичній діяльності педагога / О. О. Боса ; кер. роботи Т. В. Яковенко // «Освіта, наука, виробництво: інтеграційні процеси в умовах інформаційного суспільства», наукова студентська конференція гірничого факультету Української інженерно-педагогічної академії (45-та ; 10 січня 2011 – 20 січня 2011 р. ; Стаханов) : матеріали ... / Укр. інж.-пед. академія, Гірничий факультет, Міжнар. академія біосферних наук (МАБІН). – Стаханов : ГФ УПА, 2011. – С. 126–128.
13. Галиця І. Інноваційні механізми активізації педагогічного і наукового процесів / І. Галиця, О. Михайлов, О. Галиця // Вища школа. – 2011. – № 7/8. – С. 31–37.

14. Гасанова Д. И. Подготовка студентов к профессиональной педагогической деятельности: рефлексивный аспект / Д. И. Гасанова // Среднее профессиональное образование. – 2011. – № 4. – С. 41–45.
15. Гладун Ю. Підвищення ефективності навчального процесу / Ю. Гладун, К. Скрібцова // Відкритий урок. – 2013. – № 11. (Серія «Євроінтеграція: український вимір. Вип. 24»).
16. Григорьев О. В. Современные технологии обучения / О. В. Григорьев, Н. М. Литвиненко // Инновации в образовании. – 2011. – № 7. – С. 17–24.
17. Деркач А.А. Педагогическая эвристика / А.А.Деркач, С.Ф.Щербак. – М. : Педагогика, 1991. – 224с.
18. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 12–28.
19. Євсюков О. Ф. Індивідуально-психологічні особливості педагогів: вплив на мотивацію інноваційної діяльності / О. Ф. Євсюков // Новий колегіум. – 2010. – № 6. – С. 39–44.
20. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артьомов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач, А.В. Гусь. – Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2015. – 348 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 23).
21. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / за ред. І.В. Артьомова; [уклад.: І.В. Артьомов, А.В. Шершун, С.В. П'ясецька-Устич]. – Ужгород: ПП «АУТДОР – ШАРК», 2015. – 160 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 25).
22. Інновації у вищій освіті: концептуальні і правові основи: навчальний посібник-хрестоматія / уклад. і коментар: І.В. Артьомов, О.М. Ващук, А.В. Гусь. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015 – 336 с.
23. Кремень В. Г. Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Український педагогічний журнал. – 2015. – № 1. – С. 8–15.
24. Мак-Дермотт Я. НЛП и здоровье. Использование НЛП для улучшения здоровья и благополучия / Я. Мак-Дермотт, Дж.О'Коннор. – Режим доступа: <http://home.ural.ru/-nlp/books/chym.zip>.
25. Маслова Н.В. Ноосферное образование / Н.В. Маслова. – М. : Институт холодинамики, 1999. – 308 с.
26. Миленкова Р.В. Інноваційна культура: методичний супровід формування: навч.-метод. посіб. /Р.В.Миленкова. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 75с.
27. Овсянников В. Глобальные изменения образовательных систем и инновационное обучение / В. Овсянников // Новий колегіум. – 2007. – №1. – С. 19–20.
28. П'ятакова Г.П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч.-метод. посібник / Г.П. П'ятакова, Н.М. Заячківська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 55с.
29. Подольська Є. Освіта в контексті глобалізації: напрямки та механізми реалізації реформ в Україні / Є. Подольська // Вища освіта. – 2007. – №1. – С. 48–55.

30. Романюк І. Упровадження інноваційної освітньої діяльності у навчальному закладі / Ірина Романюк // Практика управління закладом освіти. – 2016. – № 2. – С. 23–33.
31. Семенов И.Н. Рефлексивная психология и педагогика творческого мышления / Н.И.Семенов., С.Ю. Степанов. – Запорожье : Запорожский гос. ун-т., 1992. – 192с.
32. Синергетичне світобачення: наукові і педагогічні аспекти: монографія / за ред. Н.В.Кочубей. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 177с.
33. Стратегії творчої діяльності: школа В.О. Моляко / за заг. ред. В.О.Моляко – Київ : «Освіта України», 2008. – 702с.
34. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. – Київ : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.
35. Хакен Г. Синергетика / Г. Хакен. – М. : Мир, 1980. – 404с.
36. Хуторской А.В. Дидактическая эвристика: Теория и технология креативного обучения / А.В. Хуторской. – М. : Изд-во МГУ, 2003. – 416с.
37. Цикин В.А. Синергетика и образование: новые подходы: монография / В.А.Цикин, А.В. Брижатый. – Сумы: СумДПУ, 2005. – 276с.
38. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. – Київ : Академвидав, 2012. – 224 с. – (Альма-матер).
39. Шматков Є. В. Інноваційні технології навчання [Текст] : навч. посібник для магістрів спец. 8.00000.5 «Педагогіка вищої школи» та 8.00000.9 «Управління навч. Закладом» / Є.В. Шматков, О.Е. Коваленко ; Укр. інж.-пед. академія. – Харків, 2008. – 166 с.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Мальована Вікторія Володимирівна
Антонова Алевтина Михайлівна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІЧНЕ КОНУЛЬТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти
денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня інженерних
та інженерно-педагогічних спеціальностей

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.2025. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 4,16. Обсяг 1,331 Мб. Зам. № 219/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна